

brieven worden meer de persoonlijke belevenissen en gevoelens van de man verteld, waarbij de situatie in het Italië van die jaren blijft doorklinken. Hoewel de toon van de brieven grotendeels bepaald wordt door gevoelens van droefheid, gemis en bedreiging, zitten er ook - voor Westerse oren - amusante noten in. Zo wordt het cultuurverschil tussen Europa en Afrika op een grappige wijze aangegeven wanneer de man zijn versie vertelt van de legende over de oprichting van Rome door Romulus en Remus.

Symmetrie*

De structuur van *Taranta Babu* wordt zowel in het decor als in het spel gekenmerkt door een symmetrie die op bepaalde punten en momenten heel mooi en functioneel doorbroken wordt. Zo staan links en rechts vooraan op de scène een tafeltje met een stoel, maar achteraan staat slechts één bed. De man (Dimitri Dupont) en de vrouw (Lütfiye Polat) hebben elk hun tafeltje maar het bed moeten ze wel delen. De man spreekt Nederlands, de vrouw Turks. Wat in de ene taal gezegd wordt, wordt bijna altijd in de andere herhaald. Wie zowel Turks als Nederlands verstaat, hoort hetzelfde verhaal maar op een andere manier verteld: Lütfiye Polat is expressiever in haar mimiek en met haar lichaam dan Dimitri Dupont, die het meer van zijn zeggings moet hebben. Voor wie geen Turks verstaat, komt in het spel van de vrouw dan ook vooral haar humorvolle expressie en het ritme van het Turks bovendrijven.

De inhoudelijke kracht en kwaliteit van *Brieven aan Taranta Babu* is dat het stuk meer inhoudt dan een aanklacht tegen vreemdelingenvrede: de brieven zijn ook liefdesbrieven van een man die zijn vrouw mist. Puur theater is het misschien geen hoogvlieger, maar de eenvoud werkt en in de manier van spelen zitten een zeldzaam aanstekelijke energie en humor.

The medium is the message

Zij kwamen van 't Zuiden en *Brieven aan Taranta Babu* kunnen staan voor twee manieren om via theater een maatschappijkritische en actueel-politieke boodschap mee te geven. De te expliciete, belerende aanpak van *INS* ergert mij meer dan dat het stuk mij nog van iets zou overtuigen. Bovendien lijkt deze vorm van theatermaken een anachronisme, een manier van theatermaken en acteren die zich al jaren niet meer vernieuwt.

De meer impliciete, indirecte manier waarop in *Taranta Babu* de boodschap overgedragen wordt, lijkt efficiënter. Je zou kunnen zeggen dat bij deze productie niet zozeer

de inhoud maar wel de vorm de boodschap overbrengt, zodat letterlijk geldt: *the medium is the message*. Door de Turks-Nederlandse (eventueel ook vrouwelijk-mannelijke) symmetrie in het stuk krijg je als het ware een de facto bewijs van de gelijkwaardigheid - daarom nog niet gelijkheid - van de twee talen en culturen (seksen). Elk van die twee heeft zijn eigen inbreng en waarde, en samen zorgen ze voor de letterlijke meerwaarde van het stuk.

Ook in *Zij kwamen van 't Zuiden* zit zo een de facto bewijs. Wie denkt dat Afrikanen stinkende stommeriken zijn, moet Rifi Kythouka maar eens aan het werk zien als hij over Afrika bezig is op de scène. Als je daar niet van kan genieten, lijd je aan een ernstige vorm van esthetische impotentie.

Hét fundamentele probleem van dit soort producties blijft echter de werking naar een breder of ander publiek toe. Het publiek dat er op af komt, is niet het publiek dat overtuigd moet worden van de 'waarheid' van de boodschap. Dat heeft veel te maken met hoe een voorstelling naar het publiek toe voorgesteld of aangeboden wordt. De voorstelling die ik gezien heb van *Zij kwamen van 't Zuiden* was mede georganiseerd door de vereniging Mechelen Tegen Racisme. Een racist zal niet

naar zo'n voorstelling gaan, tenzij misschien om een rel te schoppen. Hij zal in ieder geval niet 'bekeerd' kunnen worden. Misschien kunnen deze producties wel van invloed zijn op mensen die geen uitgesproken mening hebben en tonen zij hen de lelijke plekken in hun eigen cultuur, waar ze zich misschien niet ten volle bewust van zijn. Misschien leren zij hen de eigenheid, schoonheid, waarde, ... van andere culturen kennen. En is het niet om deze laatste reden dat Tie3 ooit is opgericht?

Bruno Koninckx

Between the Margin and the Center An International Shepard Symposium 28-30 mei 1993, Bedford Hotel, Brussel

Georganiseerd door de Vrije Universiteit Brussel en de Belgian Luxembourg American Studies Association, met deelname van: *C.W.E. Bigsby* (Univ. of East Anglia, Norwich), *Enoch Brater* (Univ. of Michigan, Ann Arbor), *Joseph Chaikin*, *Ruby Cohn* (Univ. of California, Davis), *Barry Daniels* (Kent State Univ., Ohio), *Bill Hart*, *Linda Hart* (Univ. of Pennsylvania, Philadelphia), *William Kleb* (Univ. of California, Davis), *Bonnie Marranca* (Performing Arts Journal), *David Savran* (Brown Univ., Providence, Rhode Island), *Don Shewey*, *Susan Harris Smith* (Univ. of Pittsburgh), *Toby Silverman Zinman* (Philadelphia's Univ. of the Arts).

Voor verdere inlichtingen of inschrijvingsformulieren, schrijven of bellen naar Mevr. G. Lercangée, Centrum voor Amerikaanse Studies, Koninklijke Bibliotheek, Keizerslaan 4, 1000 Brussel (tel. 02 519 55 21) of Johan Callens, Vrije Universiteit Brussel, Letteren en Wijsbegeerte, Germaanse Filologie, Pleinlaan 2, 1050 Brussel (tel. 02 641 26 57 of 721 44 58).